

Læsevejledernetværk – Informationsbrev 2, 2017

Kære læsevejleder

Dette informationsbrev sætter fokus på ord! Og det gør vi også i Nationalt Videncenter for Læsnings konference *Status for Literacy* og i et projekt, som centeret laver sammen med Ishøj Kommune. Desuden informeres der om tiltag på ordblindeområdet, blandt andet om centerets temadage om undervisning af elever i læse-skrivevanskeligheder og tilbud på OBU-området. Landsforeningen af Læsepædagoger inviterer desuden til netværksmøde for lærere i grundskolen.

Dette informationsbrev sætter med andre ord fokus på disse emner:

- Når ord sætter spor – på *Status for Literacy*
- Sprog giver faglig læring
- Hvad er HOT i 2017?
- Temadage om undervisning af elever i læse-skrivevanskeligheder lige efter sommerferien – Er dine elever 'røde, gule eller grønne'?
- Lovkrav – testning af ordblindhed fra 4. klasse
- Test til udredning ad dyskalkuli/talblindhed
- Ordblindenetværket – filmet webinar om teknologibaseret læsning og skrivning
- VUC Roskilde tilbyder kursus for undervisere i HELP
- Netværkskonference om ordblindeundervisning for voksne
- Landsforeningen af Læsepædagogers netværk af læsevejledere

Når ord sætter spor - på *Status for Literacy*

Centerets store årlige konference *Status for Literacy* har temaet 'når ord sætter spor'. Konferencen afholdes som sædvanlig på FN's læsedag d. 8. september 2017.

Der er ord alle vegne - i mails, breve, bøger, aviser og blade, og selv om de samme ord går igen, er tekst ikke bare tekst. Ord er nøje udvalgt af den person, der bruger dem, de er præget af den situation, det samfund og den kultur, de skrives i, og de tager form af det medie, de er skrevet til. Ord bærer med andre ord spor, og de sætter sig spor – og disse spor kan (for)følges. Dagen byder på en alsidig tilgang til dette tema, som er relevant i

selve undervisningen eller med henblik på lærerens tilrettelæggelse og efterbehandling af undervisningen.

- Først tager professor Peter Simonsen os i sit oplæg med på jagt efter, hvordan ord i litteraturen har sat og sætter spor i samfundet. Dette oplæg kan give en ny dimension til litteraturlæsningen og til litteraturhistorien, som kan være relevant og givende at trække ind i undervisningen i grundskolen, i ungdomsuddannelserne og i de videregående uddannelser.
- Herefter peger førsteamanuensis Gustaf Skar på, hvordan eleverne indtager forskellige positioner i forbindelse med deres skriveopgaver, og hvordan dette sætter spor i elevernes tekster. Spor, som kan blive tolket forskelligt af bedømmere i forbindelse med skolens prøver. Dette oplæg bygger på norsk forskning om skriveundervisning.
- Ordet fanger! Lektor Tanya Karoli Christensen sætter fokus på retslingvistik. Lyder det tørt – eller kan det være et nyt tema i danskundervisningen, et uddybende perspektiv ved krimilæsning eller et tema i tværfaglig undervisning? Hvad viser sproget i et trusselsbrev om ophavsmanden? Hvad er den underforståede betydning i en række chatbeskeder? Er det samme person, der har skrevet to forskellige tekster? I oplægget peges på, hvordan sprogforskere er begyndt at bidrage med analyser af sprogligt bevismateriale i kriminal- og civilsager.
- Senere på dagen sætter professor Jeppe Bundsgaard fokus på, hvordan vi konstant og ikke altid tilsigtet sætter digitale spor. Spor, som andre jager, fx for at give os de 'helt rigtige reklametilbud'. Det at kunne forholde sig til sine digitale fodspor er en central del af en kommunikationskritisk kompetence i dag, både af hensyn til én selv og som demokratisk deltager – og nødvendig viden for alle elever og studerende.
- Dagen afsluttes af forfatter Kenneth Bøgh Andersen, som fortæller om sin vej til at blive forfatter og de overvejelser, som han gør sig over sine læsere, når hans ord sætter spor.

Har du endnu ikke tilmeldt dig konferencen, men måske har fået din lyst pirret, så kan du læse mere og tilmelde dig [her](#). Her kan du også se indholdet af de ph.d.-projekter, som præsenteres i år.

Sprog giver faglig læring

Sprog giver faglig læring. Det er titlen på et af centerets projekter. Ishøj Kommune står bag projektet, der gennemføres på Strandgårdskolen. Elisabeth Arnbak fra DPU, Aarhus Universitet, yder forskningsstøtte til projektet, som i øvrigt er støttet af Undervisningsministeriet og afsluttes 30. juni 2017. I projektet sættes fokus på, hvordan metoden mini-lessons (lessonstudies/lektionsstudier) kan styrke elevernes ordforråd og dermed faglige læring.

Strandgårdskolen har en meget høj andel elever, der har et andet modersmål end dansk, og som det fremgår af den lille speed-drawing film *Det sproglige kvarter*, som er produceret af Evalueringsinstituttet, så oplever lærerne også, at eleverne generelt ikke ved så meget om verden. Det er et problem, når man skal lære gennem læsning. I projektet er der fokus på ordforråd og ordtilegnelse. Det helt særlige ved dette projekt er, at alle årgangsteams på skolen er involveret i det, man kan kalde et tilpasset lektionsstudieprojekt. Lektionsstudier

foregår som regel i fagteam, men da det på mange skoler er et tværfagligt årgangsteam eller klasseteam, der samarbejder om elevernes læring, er det nærliggende at udvikle en samarbejdsform, der tager udgangspunkt i det tværfaglige. I projekt *Sprog giver faglig læring* udvikler teamet sammen fx organiseringer og arbejdsmåder, der understøtter, at eleverne får brugt deres sprog, og det er så den enkelte faglærer, der tilkobler det konkrete fagsprog, der er relevant for det enkelte fag.

Projektet er endnu ikke evalueret, men man kan følge projektet på vores [hjemmeside](#), hvor der henover sommeren og efteråret vil blive lagt materiale ud. Kontakt evt. projektkonsulent i Nationalt Videncenter for Læsning Charlotte Reusch (chre@ucc.dk) for nærmere oplysninger, eller hvis du har spørgsmål til projektet.

Hvad er HOT i 2017?

På konferencen *Veje til Læsning* den 18. maj 2017 præsenterede Sara Hannibal på vegne af Gyldendal og centeret den nyeste undersøgelse om, hvad der er hot, og hvad der burde være hot, når det handler om læsning, skrivning og sprog. Du kan se Saras præsentation af undersøgelsen [her](#). Top 6-listen for, hvad der er HOT, ser således ud i år:

1. Literacydidaktik
2. Sproglig udvikling i alle skolens fag
3. Literacy og skolestart
4. Ordblindhed
5. Tidlig literacy
6. Multimodalitet

Literacydidaktik indtager en altoverskyggende førsteplads på dette års liste både hvad angår, hvad der er hot, og hvad der bør være hot. Hermed peger panelet bag HOT-undersøgelsen på, at der må sættes fokus på, hvordan undervisning i læsning, skrivning og sprog må være gennemgående i alle fag og på alle klassetrin. Hvad karakteriserer en god (literacy)undervisning? Hvordan stilladseres elevernes literacy og dermed læring i alle fag? Det er store spørgsmål, som vi alle må forholde os til i den kommende tid – både i undervisningspraksissen og med henblik på forskningsanbefalinger.

Læs [HOT-undersøgelsen](#) i sin helhed og få flere oplysninger om, hvad der er og bør være hot. Du kan fx læse om, hvorfor mundtlighed må være en væsentlig del af undervisningen. Har du lyst til at medvirke i HOT-2018, så send en mail til Sara Hannibal (shan@ucc.dk). Deltagerne i panelet udskiftes jævnligt. Her deltager pædagoger og lærere, læsevejledere og læsekonsulenter, undervisere på professionshøjskolerne og forskere fra professionshøjskoler og universiteter – så alle praksisfelter er repræsenterede og afstemt i forhold til hinanden.

Temadage om undervisning af elever i læse-skrivevanskeligheder lige efter sommerferien – Er dine elever 'røde, gule eller grønne'?

I samarbejde med VIA UC afholder centeret to temadage med fokus på undervisning, som kan tilgodese elever i læse-skrivevanskeligheder. Set i forhold til HOT 2017 rammer

indholdet næsten plet. Der tages udgangspunkt i sammenhængen mellem sprog, læsning og skrivning, og hvor fokus kan lægges inden for disse områder. Herefter ses på, hvordan du som lærer og læse-/test-vejleder støtter eleverne bedst muligt, alt efter om de karakteriseres som røde, gule eller grønne i den tværgående ordblindetest. Ud fra dette afsæt præsenteres to måder på, hvordan den egentlige undervisning kan tage form.

Der er stadig enkelte ledige pladser på temadagen, som afholdes i [København mandag d. 28. august 2017](#) og i [Aarhus fredag d. 15. september 2017](#). Du kan tilmelde dig via de respektive link.

Lovkrav – testning af ordblindhed fra 4. klasse

Dette er en gammel nyhed, men den omtales alligevel, da den kan være væsentlig med hensyn til elever i læse-skrivevanskeligheder. Tirsdag den 21. februar 2017 blev der i Folketinget vedtaget et lovforslag om opfølgning på folkeskolereformen. Heri fremgår det, at forældre pr. 1. august 2017 får [retskrav på en ordblindetest](#) af deres barn én gang i skoleforløbet fra den 1. marts på 4. klassetrin. Læs mere om dette på [Ordblindenetværkets hjemmeside](#).

Test til udredning af dyskalkuli/talblindhed

I centeret får vi indimellem spørgsmål om, hvornår Undervisningsministeriets test til udredning af dyskalkuli/talblindhed kommer. Mange venter spændt. Jeg har fået følgende oplyst:

- Undervisningsministeriet har igangsat arbejdet med at udvikle en test af talblindhed.
- Testen udvikles af Aarhus Universitet (DPU) og UC Sjælland.
- Referencegruppe består af folkeskolens parter.
- Testen målrettes elever på 4. klassetrin.
- Vejledningsmateriale udarbejdes om forebyggende og opfølgende indsatser.
- Projektet løber til udgangen af 2018.

Så vi må alle væbne os med tålmodighed ...

Ordblindenetværket – Filmet webinar om teknologibaseret læsning og skrivning

Ordblindenetværket afholdt tirsdag den 23. maj et webinar med ph.d. Helle Bundgaard Svendsen om [teknologibaseret læsning og skrivning](#). Se eller gense oplægget på Ordblindenetværkets hjemmeside. Her finder du også en liste med relevante links og referencer. Er du ikke medlem af [Ordblindenetværket](#), så skynd dig at blive medlem. Det er gratis og et lukket fagligt forum.

VUC Roskilde tilbyder kursus for undervisere i HELP

VUC Roskilde tilbyder kursus i *HELP Start*, der er et materiale til undervisning i engelsk for ordblinde børn, unge og voksne. *HELP Start* er et særligt tilrettelagt materiale og grundkursus i engelsk læsning og stavning, der oprindeligt er udviklet til ordblinde, men det kan også inspirere og bidrage til den almene engelskundervisning. Se mere i den vedhæftede fil med kursusopslaget. Tilmeldingsfristen er desværre overskredet, men jeg har fået at vide, at tilmelding kan nås inden for den næste uge. Holdet dubleres eventuelt.

Netværkskonference om ordblindeundervisning for voksne

Den national netværkskonference for udbydere af ordblindeundervisning for voksne afholdes den 22.-24. januar 2018. Læs mere om indholdet de tre dage og tilmeld dig på [konferencens hjemmeside](#). Bemærk, at der er to sideløbende programmer, og at deadline for tilmelding er den 15. august 2017.

Landsforeningen af Læsepædagogers netværk af læsevejledere

Landsforeningen af Læsepædagoger inviterer til to åbne møder for læsevejledere i grundskolen. De afholdes den 7. september 2017 i København og den 14. september i Aarhus. Alle med interesse for læsevejledning i grundskolen er velkomne. Målet er at give tid og rum til etablering og udvikling af et netværk på tværs af skoler, kommuner og regioner. På længere sigt vil man i netværket *Læsevejlederne i grundskolen* fx kunne hjælpe hinanden med udvikling af funktionsbeskrivelser, læse-/skrivepolitikker, diskutere ny forskning eller igangsætte forsøgs- og udviklingsprojekter. Kun fantasien og tiden sætter grænser. Hvad det kan udvikle sig til, ved vi af gode grunde ikke; det skal deltagerne i stor udstrækning også være med til at definere. Nærmere oplysninger og tilmelding [her](#).

Du ønskes desuden en dejlig sommer fra alle i centeret.

De bedste hilsner

Kirsten